

UDSKRIFT
AF
ØSTRE LANDSRETS DOMBOG

DOM

Afsagt den 31. maj 2023 af Østre Landsrets 6. afdeling
(landsdommerne Sanne Kolmos, Ib Hounsgaard Trabjerg og Louise Lindekilde Engberg
(kst.)).

6. afd. nr. S-2843-21:

Anklagemyndigheden

mod

Tiltalte

(CPR nr. (Født 1959))

(advokat Jakob Lund Poulsen, besk.)

Dom afsagt af Københavns Byret den 28. september 2021 (1-6310/2021) er anket af anklagemyndigheden med påstand om domfældelse i overensstemmelse med den i byretten rejste tiltale samt skærpelse.

Tiltalte har påstået frifindelse, subsidiært formildelse og mere subsidiært stadfæstelse.

Anklagemyndigheden har for landsretten gjort gældende navnlig, at de udsagn, der fremgår af den rejste tiltale i forhold 1-3, alle på tidspunktet for udgivelsen af bogen må anses for fortrolige oplysninger omfattet af forvaltningslovens § 27, stk. 1, nr. 1, og at dette også gælder de oplysninger, der tidligere har været offentliggjort, idet oplysninger efter nogen tid kan genvinde deres fortrolige karakter. Anklagemyndigheden har i den forbindelse nærmere henvist til hensyn bag lovgivningen om databeskyttelse, jf. herved databeskyttel-

seslovens § 8 og databeskyttelsesforordningens artikel 9, og reglerne om aktindsigt i straffesager, navnlig retsplejelovens § 41 b, stk. 2, nr. 2, og har anført, at ”vinduet ”for omtale af sådanne oplysninger uden at krænke tavshedspligten ”lukker ” på et tidspunkt efter straffesagens endelige afslutning.

Supplerende sagsfremstilling

Forlagsaftalen mellem Politikens Forlag og Tiltalte og Vidne 2 blev efter det oplyste underskrevet den 21. marts 2017, og værket ”Titel 1 ” blev udgivet den Dato 2018.

Tiltalte var i perioden fra 2011 til udgangen af 2018 som Stilling leder af Københavns Politis afdeling for personfarlig kriminalitet.

I forlængelse af bogudgivelsen rettede den forurettede og hendes familie i sagen vedrørende ”Person 1 ” henvendelse til Politikens Forlag i en mail af 17. november 2018, hvoraf fremgår, at de gerne forud ville have været orienteret om, at sagen blev omtalt i bogen. Det hedder endvidere i henvendelsen bl.a.:

”...

Vi følte os på den ene side set og hørt. Der er andre end os, der synes, sagen er grusom. Og der er andre end os, der er berørt af sagen.

På den anden side blev vi enormt ramt. Dette handler ikke om måden, sagen beskrives. Den er fin og sober, og vi oplever i øvrigt på ingen måde, at den juridiske tavshedspligt er brudt. Men sagen har haft omfattende konsekvenser, både fysiske og psykiske. Og den har påvirket og påvirker fortsat hver eneste dag.

...”

Der er foretaget logudtræk vedrørende søgninger i POLSAS foretaget med tiltaltes wxr-kode på politiets J.nr. 1 (”Person 3 ”) og J.nr. 2 (”Person 1 ”).

For så vidt angår sagen vedrørende ”Person 3 ” fremgår det af rapport af 25. april 2019 fra Den Uafhængige Politiklagemyndighed (DUP), at der er foretaget 10 opslag den 21. februar 2018, kl. 14.59, 15.00, 15.01, 15.04 og 15.05. Følgende fremgår herom af rapporten:

”Der er slået op på:
DS02 – Retsbog
PDF1 – Importeret PDF dokument (4 opslag)
R010 – Brevpapir (2 opslag)
R009 – Anklageskrift
R005 – Anholdelsesrapport
R030 – Rapport uden sagsoplysninger.”

For så vidt angår sagen vedrørende ”Person 1 ” fremgår det af samme rapport, at der er foretaget 7 opslag den 28. februar 2018, kl. 14.21, 14.22, 14.23, 14.24 og 14.27. Følgende fremgår herom af rapporten:

”Der er slået op på:
DS01 – Dom (2 opslag)
DS03 – Meddelelser (2 opslag)
R009 – Anklageskrift
R010 – Brevpapir (2 opslag) ”.

Der er fremlagt oplysninger om Tiltaltes indtægter i 2018-2020 hidrørende fra JP/Politikens Hus. Det fremgår heraf, at Tiltalte har modtaget 45.000 kr. som B-indkomst i 2018 og 73.271 kr. som B-indkomst i 2019. Det er endvidere oplyst, at Tiltalte i bibliotekspenge har modtaget 5.306 kr. i 2020.

Forklaringer

Der er i landsretten afgivet supplerende forklaring af tiltalte og Vidne 2.

De i byretten af vidnerne Vidne 1, Vidne 5 og Vidne 4 af-givne forklaringer er dokumenteret i medfør af retsplejelovens § 923.

Tiltalte har supplerende forklaret blandt andet, at han blev forflyttet til en stilling som leder af berigelsesafdelingen, der var større end hans tidligere afdeling. Der var derfor på ingen måde tale om en degradering, men om en forflyttelse til et større an-svarsområde.

Når der i byrettens dom s. 10 henvises til registeropslag i sagen om ”Person 1 ”, er det forkert, da det anførte vedrører sagen om ”Person 3 ”. Han foretog opslagene på grund-lag af oplysninger i en artikel i årbogen ”Dansk Kriminalreportage ” (2017). Artiklen var skrevet af en af hans medarbejdere og godkendt af advokaturchefen, og han læste artiklen

som led i sin forberedelse til bogen ”Titel 1”. Han studsede i den forbindelse over en ny oplysning i artiklen om, at den centrale efterforskningsleder havde bedt de pågældende polititjenestemænd om at blive lidt længere på stedet, hvilket førte til anholdelse af gerningsmanden. Han foretog alene opslaget for at kontrollere, om oplysningen var korrekt, hvilket han som afdelingsleder ønskede at vide. Det er i øvrigt en oplysning, som ikke er at genfinde i ”Titel 1”. Hans opslag i POLSAS er foretaget inden for ganske få minutter, hvilket også tydeligt indikerer, at han ledte efter en bestemt oplysning i forbindelse med opslagene.

Han var alene overordnet involveret i ”Sag”. Den dag, hvor drabet skete, sad han til møde i PET, da han blev kontaktet af vagtlederen og underrettet om, hvad der var sket i Københavns Byret. Han blev senere samme dag bedt om at holde et pressemøde om sagen, da 114 var ved at blive lagt ned af bekymrede henvendelser. Pressemødet blev vist holdt omkring kl. 12.00-12.30 og havde karakter af, at han måtte ”træde vande ”på grundlag af de oplysninger, der forelå. Det gjaldt om at få flest mulige til at blive rolige. Det var vist først efter pressemødet, at afdødes hustru blev underrettet. Underretningen af afdødes hustru var ikke et forhold, som han blev orienteret om. Resten af dagen håndterede han pressen, ligesom han kortvarigt var henne og besigtige gerningsstedet udefra.

Han har ikke i øvrigt noget at tilføje ud over, at hvad han har forklaret i byretten vedrørende udsagnet i forhold 2, pkt. 2. Det er en oplysning, der stammer fra Vidne 2, og hans bidrag er nok ordet ”paradoksale ”. Det var tale om en helt ny oplysning for ham.

Hans hensigt med bogen var at give borgerne et mere nuanceret billede af og letforståeligt indblik i politiets arbejde og af det betydelige teamwork, der er tale om med forskellige personalegrupper og eksperter i og uden for politiet i forbindelse med efterforskning. Han har ikke haft noget ønske om at viderebringe oplysninger, der var fortrolige. Det var også derfor, at Vidne 2 stod for researchen, mens han bidrog med det politifaglige. Han har ikke siddet med sagsakter eller foretaget opslag i registre i forbindelse med udarbejdelsen af bogen. Når han og Vidne 2 drøftede sager, havde hun typisk på forhånd sendt ham links med artikler mv. Der har i vidt omfang været tale om de samme nyhedslinks, som er blevet dokumenteret under behandlingen af denne sag. Der er ikke blevet tilført bogen oplysninger på anden vis ud over hans personlige oplevelser, f.eks. hvor han befandt sig på en given dag, og hvordan han havde det, fordi bogen efter ønske fra forlaget jo er skrevet i ”jeg-

format ”. Han har ikke selv skrevet en linje om de ti sager, der er behandlet i bogen, men alene dele af forordet og dele af kapitlet om hans personlige forhold.

Alle de sager, der er omtalt i bogen, vil med få klik kunne findes på internettet, og i den forbindelse vil det også være muligt at identificere nogle, men ikke alle, af de involverede personer. F.eks. vil det ikke være muligt at identificere den forurettede i sagen vedrørende ”Person 1 ”. I forbindelse med udarbejdelsen af bogen bad han som led i korrekturen om at få fjernet nogle oplysninger, der ville kunne bidrage til at identificere den forurettede.

Han har i forbindelse med bogen på ingen måde gjort sig tanker om anklagemyndighedens synspunkt om, at der vil kunne ske en genoplivning af tavshedspligten med hensyn til allerede offentliggjorte oplysninger. Når han i byretten har forklaret, at visse oplysninger kan blive fortrolige igen, har han tænkt på stærkt personfølsomme privatlivsoplysninger, selv-om de har været fremme under et retsmøde. Her skal man passe på og skelne mellem oplysninger af efterforskningsmæssig karakter og oplysninger af rent personlig karakter. De lagde i bogen et filter ind over de sidstnævnte oplysninger.

Han er ikke enig i byrettens konklusion om, at han i kraft af sin stilling som leder af den afdeling, der efterforskede sagerne, må have haft kendskab til oplysningerne, som sagens forhold 1-3 vedrører. Han havde ikke et detaljeret kendskab til alle de sager, der blev behandlet i hans afdeling, hvor der passerede ca. 1.000 sager igennem om året. Han havde fem politikommissærer, og han ledede afdelingen gennem dem. Hver mandag havde han ledermøde med politikommissærerne og politiadvokaten. På disse møder drøftede de overordnet de interessante sager i afdelingen. Der forelå ikke skriftligt materiale til brug for drøftelserne. Der var også hver onsdag et personalemøde af omkring en halv times varighed med de 60-70 medarbejdere i afdelingen, hvor man blandt andre emner også kortvarigt kom ind på spektakulære sager i afdelingen. Han har et par gange om året modtaget status-notater fra politikommissærerne. Han har aldrig fået forelagt eller fået en hel sag til gen-nemsyn, men i visse tilfælde har han bedt om at se udvalgte rapporter, hvis han selv f.eks. skulle besvare spørgsmål opad i systemet. I nogle af de store sager bliver der skrevet 3.000-5.000 rapporter, og han har måske haft kendskab til 10 af disse rapporter.

Langt de fleste af de oplysninger, der gav anledning til, at han blev indkaldt til afhøring hos DUP, vedrørte det politifaglige indhold i bogen. Han har ikke i forbindelse med bogen

videregivet fortrolige oplysninger, og den tiltale, der er rejst mod ham, vedrører da heller ikke politifaglige forhold.

Han har ikke tidligere set de for landsretten fremlagte politirapporter af 16. september 2014 om underretning af advokat Person 13's hustru. Han er helt sikker på, at han ikke havde fået underretning om, at afdødes hustru var blevet gjort bekendt med, at hendes æg-tefælle var blevet dræbt. Det var en spektakulær udtalelse, som afdødes hustru fremkom med i rapporten, og hvis han havde hørt herom, ville han klart have fæstnet sig ved den.

Oplysningen om, at der var vævsrester på projektilet (forhold 2, pkt. 5), var ikke en usædvanlig oplysning, når projektilet er gået gennem et menneske. Der vil altid være biologisk materiale på et projektil, der har passeret gennem et menneske. Det var en rent politifaglig vurdering. Han har overhovedet ikke tænkt på, at denne oplysning kunne være krænkende i forhold til den forurettede, eller at der kunne være et tavshedspligtsproblem i den forbindelse.

Når han over for DUP har forklaret, at han ikke kunne udelukke, at han har foretaget opslagene i POLSAS til brug for bogen, er der tale om en ufuldstændigt gengivet forklaring. Det har han også nævnt for sin forsvarer under en gennemgang af afhøringsrapporten på forsvarerens kontor. De overvejede at bede om at få rapporten berigtiget. De bad DUP om at udlevere lydoptagelserne af afhøringen, men de var slettet. Planen var derfor at få det frem i byretten. Han har sikkert under afhøringen forklaret, at han har foretaget sådanne efterfølgende opslag som faktatjek, men ikke til brug for bogen. Han har tidligere foretaget opslag i afsluttede sager som led i faktatjek i forbindelse med besvarelse af f.eks. folketingssspørgsmål, pressehenvendelser, oplysninger til andre politikredse eller til politimynderheder i udlandet mv. I forhold til opslagene vedrørende sagen om "Person 3" var opslagene som nævnt motiveret af den nye oplysning, som han havde fået ved at læse artiklen i "Dansk Kriminalreportage". I forhold til "Person 1" ville han ønske, at han kunne se, hvad det var, han foretog opslag i, idet han ingen erindring har om, hvad han har foretaget opslag af, eller i hvilken sammenhæng opslagene er foretaget. Opslag i anklage-skrift og dom kan typisk angå faktatjek til brug for hørings svar mv., og det var som efter-forskningsleder hans ansvar at besvare henvendelser i også afsluttede sager.

Vidne 2 har supplerende forklaret blandt andet, at hun under møderne med tiltalte spurgte nærmere ind til forhold, der skulle danne bagtæppe for

Tiltaltes personlige oplevelser i tilknytning til sagerne. Hun kendte selv de konkrete sager ret godt i kraft sin research, ligesom hun som journalist selv havde dækket en del af sagerne, og hun fik ikke nye oplysninger fra tiltalte. Hun fik derfor ikke nye oplysninger om selve sagernes indhold og de personer, der optræder i sagerne. Nogle gange var det faktisk sådan, at det var hende, der kom med nye oplysninger til tiltalte. Tiltalte ”svævede over vandene” i højere grad end tidligere drabschefer og var derfor nok ikke så dybt nede i sagerne.

For så vidt angår forhold 2, pkt. 2, har hun ikke haft lejlighed til at gennemlæse politirapporter af 16. september 2014. Hun har fået oplysningen nævnt i anklageskriftet fra en person, der er ansat i Nordsjællands Politi, men ønsker af hensyn til retten til kildebeskyttelse ikke at komme nærmere ind herpå. Det var en oplysning, som hun fik, da ”Sag” i sin tid kørte, og hun dækkede sagen for Ekstrabladet og TV2 Lorry, men hun kan ikke tidsfæste nærmere, hvornår hun fik oplysningen. Det er i hvert fald ikke en oplysning, som hun har fået af Tiltalte, hvilket også understreges af hans spontane kommentar i bogen til oplysningen. Det er klart, at hun som journalist ønskede at komme tæt også på forurettedes familie.

Hun deltog ikke i retsmøderne vedrørende ”Sag”, men dækkede ellers i øvrigt sagen intenst. Det var en kollega fra Ekstrabladet, der stod for livebloggen under retssagen, og hun talte også med vedkommende kollega om sagen.

For så vidt angår forhold 2, pkt. 5, er udtrykket ”vævsrester” et udtryk, som hun i kraft af sin erfaring på området også selv tit anvender. Hun har naturligvis også ved dramatiseringen af det sproglige udtryk anvendt sin forfattererfaring. Det kan derfor sagtens være et udsagn, som stammer fra hende. Når noget er gået igennem en krop, er der vævsrester på.

Tiltalte forholdt sig ofte kritisk til detaljer om personfølsomme forhold, som han fandt ikke skulle medtages i bogen eller nedtones. F.eks. sagde han, at nogle oplysninger om de forurettede i sagerne om ”Person 3” og ”Person 1” ikke skulle med i bogen, selvom hun sagde til ham, at der var tale om oplysninger, der allerede havde været offentligt fremme.

Personlige oplysninger

Tiltalte har om sine personlige forhold forklaret, at han er blevet fastansat på Nyhedsmedie som konsulent. Han modtager omkring 20.000 kr. om måneden i pension. I løn og udbytte fra sit selskab har han modtaget godt 240.000 kr. sidste år. Herudover modtager han royalties og bibliotekspenge.

Retsgrundlaget

Straffeloven

Straffelovens § 152, der er affattet ved lov nr. 573 af 19. december 1985 om ændring af borgerlig straffelov (Tavshedspligt), har følgende ordlyd:

”§ 152. Den, som virker eller har virket i offentlig tjeneste eller hverv, og som uberettiget videregiver eller udnytter fortrolige oplysninger, hvortil den pågældende i den forbindelse har fået kendskab, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder.

Stk. 2. Begås det i stk. 1 nævnte forhold med forsæt til at skaffe sig eller andre uberettiget vinding, eller foreligger der i øvrigt særligt skærpende omstændigheder, kan straffen stige til fængsel i 2 år. Som særligt skærpende omstændighed anses navnlig tilfælde, hvor videregivelsen eller udnyttelsen er sket under sådanne omstændigheder, at det påfører andre en betydelig skade eller indebærer en særlig risiko herfor.

Stk. 3. En oplysning er fortrolig, når den ved lov eller anden gyldig bestemmelse er betegnet som sådan, eller når det i øvrigt er nødvendigt at hemmeligholde den for at varetage væsentlige hensyn til offentlige eller private interesser.”

Indtil lovændringen i 1985 var § 152, stk. 1, affattet således:

”§ 152. Røber nogen, som virker i offentlig tjeneste eller hverv, hvad han i tjenestens eller hvervets medfør har erfaret som hemmelighed, eller hvad der ved lov eller anden gyldig bestemmelse er betegnet som sådan, eller udnytter han uberettiget sådan kundskab, straffes han med bøde, hæfte eller under skærpende omstændigheder med fængsel indtil 1 år. Sker det for at skaffe sig eller andre uberettiget vinding, kan straffen stige til fængsel i 3 år.”

Lovforslaget, som lå til grund for lovændringen i 1985, byggede på betænkning nr. 998/1984 om tavshedspligt og på Straffelovrådets udtalelse af 13. maj 1985 om straffelovens regler om krænkelse af tavshedspligt. I forbindelse med udarbejdelsen af lovforslaget blev det bl.a. – på foranledning af et forslag fra et flertal af medlemmerne af Tavshedspligtsudvalget – overvejet, om straffelovens bestemmelser om tavshedspligt skulle udbygges, således at de kom til at indeholde en mere udførlig beskrivelse af de hensyn, der kan

føre til, at en oplysning må anses for fortrolig. Straffelovrådet gav udtryk for betænkeligheder herved. Det hedder herom i forarbejderne:

”...

Straffelovrådet fremhæver i den forbindelse, at den foreslåede opregning af hensyn, som begrunder en pligt til hemmeligholdelse, i realiteten ikke rummer nogen afgrænsning af væsentlig værdi. På den ene side vil de opregnede hensyn efter rådets opfattelse ikke i alle tilfælde tale afgørende for en tavshedspligt. Det vil de ganske vist ofte gøre, og de opregnede hensyn vil da som regel have en så selvfølgelig karakter, at det ikke er af nogen selvstændig betydning at se dem nævnt i loven. Men i andre tilfælde vil det være nødvendigt at anlægge et konkret skøn over, om de anførte hensyn med fornøden styrke taler for nødvendigheden af at hemmeligholde oplysninger. På den anden side omfatter den foreslåede ordning ganske generelt andre offentlige og private interesser end de i øvrigt opregnede og sætter derfor ingen grænser for, hvilke hensyn der kan lægges vægt på (forudsat at hensynene findes at være væsentlige).

Det er efter Straffelovrådets opfattelse af stor betydning, at den enkelte person, der er ansat i offentlig tjeneste eller hverv eller handler i medfør af kontrakt med eller beskikkelse fra det offentlige, har mulighed for at kende omfanget af den tavshedspligt, som gælder på vedkommende arbejdsområde. Efter Straffelovrådets opfattelse må man være varsom med at efterlade det indtryk, at tavshedspligt kan afgrænses i formler, der er fælles for alle de i udkastet nævnte persongrupper. Selv inden for hovedgruppen - de i § 152 nævnte ansættelser i offentlig tjeneste eller hverv - kan afgrænsningen af tavshedspligten bero på mange forskellige forhold, herunder oplysningens karakter, arten og graden af den over- eller underordnede stilling, som den offentlig ansatte beklæder, og den situation, i hvilken spørgsmålet om at videregive oplysninger bliver aktuel. Det er efter Straffelovrådets opfattelse først og fremmest et anliggende for den ikke-strafferetlige lovgivning (herunder en forvaltningslov) og for de administrative myndigheder at klargøre de generelle og specielle retningslinier for afgrænsningen af tavshedspligten. Denne afgrænsning kan få betydning i situationer, hvor der ikke primært er spørgsmål om ansvar efter straffeloven, men f.eks. om disciplinært ansvar.

Efter Straffelovrådets opfattelse bør der formentlig fortsat være mulighed for en specifikation af tavshedspligt gennem tjenestebefalinger o.l.

...”

Justitsministeriet tilsluttede sig Straffelovrådets betænkeligheder, og lovforslaget blev derfor udarbejdet i overensstemmelse med Straffelovrådets lovudkast.

Straffelovens § 155 har følgende ordlyd:

”§ 155. Misbruger nogen, som virker i offentlig tjeneste eller hverv, sin stilling til at krænke privates eller det offentliges ret, straffes han med bøde eller fængsel indtil 4 måneder. Sker det for at skaffe sig eller andre uberettiget fordel, kan fængsel indtil 2 år anvendes.”

Fra forarbejderne til bestemmelsen i lovforslagets § 157 (nu § 155) kan der navnlig henvises til følgende bemærkninger i forslag til Almindelig borgerlig Straffelov (Rigsdagstidende 1924-25, Tillæg A, sp. 3348):

”...

Den almindelige Straffebestemmelse i § 157, jfr. nu straffelovens § 141, tjener som Supplement til de foregående Bestemmelser om Tjenesteforseelser, og det er overladt til Domstolenes Skøn at afgøre, om der i det enkelte Tilfælde kan statueres at foreligge Misbrug. ...”

Straffelovens § 264 d har følgende ordlyd:

” § 264 d. Med bøde eller fængsel indtil 6 måneder straffes den, som uberettiget videregiver meddelelser eller billeder vedrørende en andens private forhold eller i øvrigt billeder af den pågældende under omstændigheder, der åbenbart kan forlanges unddraget en bredere offentlighed. Bestemmelsen finder og-så anvendelse, hvor meddelelsen eller billedet vedrører en afdød person.

Stk. 2. Foreligger der under hensyn til oplysningernes eller videregivelsens karakter og omfang eller antallet af berørte personer særligt skærpende omstændigheder, kan straffen stige til fængsel indtil 3 år.”

Forvaltningsloven

Forvaltningslovens § 27 har bl.a. følgende ordlyd:

”§ 27. Den, der virker inden for den offentlige forvaltning, har tavshedspligt, jf. straffelovens § 152 og §§ 152 c-152 f, med hensyn til oplysninger om 1) enkeltpersoners private, herunder økonomiske, forhold og

2) ...

Stk. 2. ...

Stk. 3. ...

Stk. 4. Den, der virker inden for den offentlige forvaltning, har endvidere tavshedspligt, jf. straffelovens § 152 og §§ 152 c-152 f, med hensyn til oplysninger, som det i øvrigt er nødvendigt at hemmeligholde for at varetage væsentlige hensyn til

1) forebyggelse, efterforskning og forfølgning af lovovertrædelser samt straf-fuldbyrdelse og beskyttelse af sigtede, vidner eller andre i sager om straf-feretlig eller disciplinær forfølgning,

...

5) private og offentlige interesser, hvor hemmeligholdelse efter forholdets særlige karakter er påkrævet.

Stk. 5. Inden for den offentlige forvaltning kan der kun pålægges tavshedspligt med hensyn til en oplysning, når det er nødvendigt at hemmeligholde den for at varetage væsentlige hensyn til bestemte offentlige eller private interesser som nævnt i stk. 1-4.

Stk. 6. ...

Stk. 7. ...”

Retsplejeloven

Retsplejelovens §§ 729 a og 729 c indeholder regler om forsvarerens og sigtedes ret til aktindsigt i en verserende straffesag. Aktindsigt for andre end den tiltalte er bl.a. reguleret i retsplejelovens § 41 a, § 41 b og 41 d:

”§ 41 a. Enhver kan forlange at få adgang til at gennemse en doms konklusion, når anmodning herom fremsættes inden 1 uge efter dommens afsigelse.

§ 41 b. Enhver kan forlange at få udleveret kopi af domme og kendelser samt af beslutninger om sagsomkostninger i borgerlige sager.

Stk. 2. Retten til aktindsigt omfatter ikke

- 1) de i kapitel 42, 42 a, 43, 43 a og 43 b omhandlede sager,
- 2) straffesager, der er endeligt afsluttet for mere end 1 år siden, medmindre aktindsigt søges til brug for videnskabelig forskning eller af redaktører og redaktionelle medarbejdere ved et massemedium til brug for journalistisk eller redaktionelt arbejde,
- 3) kendelser i straffesager, der ikke er endeligt afsluttet, medmindre aktindsigt søges af personer, der er omfattet af § 172, stk. 1, 2 eller 4, til brug for journalistisk eller redaktionelt arbejde,
- 4) forklaringer, der er afgivet i lukkede retsmøder, medmindre dørlukning alene er sket af hensyn til ro og orden i retslokalet, eller
- 5) forklaringer, der er omfattet af et referatforbud.

Stk. 3. Retten til aktindsigt kan begrænses, i det omfang

- 1) det er af væsentlig betydning for statens sikkerhed,
- 2) fortrolighed følger af EU-retlige eller folkeretlige forpligtelser el.lign.,
- 3) det er nødvendigt til beskyttelse af væsentlige hensyn til forholdet til fremmede magter eller mellemfolkelige institutioner,
- 4) det af ganske særlige grunde er påkrævet af hensyn til forebyggelse, opklaring og forfølgning af lovovertrædelser eller
- 5) dommen eller kendelsen indeholder oplysninger om enkeltpersoners rent private forhold eller virksomheders erhvervshemmeligheder og offentlighedens indsigt i retssager findes at burde vige for væsentlige hensyn til de pågældende, der ikke kan varetages ved anonymisering i medfør af § 41 e, stk. 4.

...

§ 41 d. Den, der har en individuel, væsentlig interesse i et konkret retsspørgsmål, kan forlange at blive gjort bekendt med dokumenter, der vedrører en borgerlig sag eller en straffesag, herunder indførsler i retsbøgerne, i det omfang dokumenterne har betydning for vurderingen af det pågældende retsspørgsmål. Det samme gælder forurettede i straffesager eller, hvis forurettede er afgået ved døden, forurettedes nære pårørende. I straffesager gælder retten til aktindsigt først, når sagen er endeligt afsluttet.

Stk. 2. ...

Stk. 3. Retten til aktindsigt omfatter ikke interne dokumenter. Som interne dokumenter anses

- 1) dokumenter, der ikke er afgivet til udenforstående,
- 2) voteringsprotokoller og andre referater af rettens rådslagninger og afstemninger og
- 3) brevveksling mellem forskellige enheder inden for politiet og anklagemyndigheden.

Stk. 4. Dokumenter omfattet af stk. 3, der afgives til udenforstående, mister deres interne karakter, medmindre afgivelsen sker af retlige grunde, til forskningsmæssig brug eller af andre lignende grunde.

Stk. 5. Retten til aktindsigt kan begrænses, i det omfang

- 1) en part efter reglerne i denne lovs anden, tredje og fjerde bog har været af-skåret fra at gøre sig bekendt med oplysninger i sagen,
 - 2) det er af afgørende betydning for statens sikkerhed, medmindre ansøgerens interesse i at kunne benytte kendskab til sagens dokumenter til varetagelse af sit tarv taler imod,
 - 3) fortrolighed følger af EU-retlige eller folkeretlige forpligtelser,

 - 4) ansøgerens interesse i at kunne benytte kendskab til sagens dokumenter til varetagelse af sit tarv findes at burde vige for afgørende hensyn til forholdet til fremmede magter eller mellemfolkelige institutioner,
 - 5) dokumentet indeholder oplysninger om enkeltpersoners rent private forhold eller virksomheders erhvervshemmeligheder og ansøgerens interesse i at kunne benytte kendskab til sagens dokumenter til varetagelse af sit tarv findes at burde vige for væsentlige hensyn til de pågældende, der ikke kan varetages ved anonymisering i medfør af § 41 e, stk. 4, eller
 - 6) ansøgerens interesse i at kunne benytte kendskab til en straffesags dokumenter til varetagelse af sit tarv findes at burde vige for hensynet til forebyggelse, opklaring og forfølgning af lovovertrædelser eller for særlige hensyn til beskyttelse af sigtede, tiltalte, vidner eller andre.
- ...”

Herudover indeholder retsplejeloven i kapitel 92 nærmere regler om offentlig omtale mv. af straffesager. Kapitlet indeholder bl.a. følgende bestemmelser:

” ...

§ 1016 a. Ingen, som i embeds medfør er beskæftiget med en straffesag, må, så længe sagen ikke er pådømt eller bortfaldet, udtale sig uden for retten til offentligheden angående skyldsspørgsmålet.

§ 1017. Offentlig gengivelse af retsforhandlinger skal være objektiv og loyal. *Stk. 2.* ...

...

§ 1017 b. Med bøde straffes den, der i forbindelse med omtale af en sag om overtrædelse af straffelovens § 210 og kapitel 24 om seksualforbrydelser eller i øvrigt med henblik på en sådan sag giver offentlig meddelelse om navn, stilling eller bopæl på den forurettede eller på anden måde offentliggør den pågældendes identitet.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 er ikke til hinder for, at politiet offentliggør den forurettedes identitet, når dette findes påkrævet af hensyn til sagens opklaring

eller i øvrigt til berettiget varetagelse af åbenbar almeninteresse. Ved forevisning af fotografier af forurettede finder §§ 814 og 816 dog anvendelse.

...

§ 1017 d. Domme og kendelser i straffesager må kun gengives offentligt, når de er anonymiseret, således at sigtedes, tiltaltes, forurettedes eller vidners identitet ikke fremgår. Overtrædelse straffes med bøde.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 finder ikke anvendelse på retsinformationssystemer, der er omfattet af databeskyttelseslovens § 9, eller på offentlig gengivelse, der bygger på et sådant retsinformationssystem.”

Landsrettens begrundelse og resultat

Sagen angår i første række spørgsmål om, hvorvidt Tiltalte på strafbar måde uberettiget har videregivet fortrolige oplysninger, som han har fået kendskab til i forbindelse med sin stilling som Stilling og leder af Københavns Politis Afdeling 1, jf. straffelovens § 152, stk. 1, og om han ved uberettigede opslag i politiets POLSAS-register har misbrugt sin stilling som Stilling, jf. straffelovens § 155, 1. pkt.

Forhold 1-3

Det følger af straffelovens § 152, stk. 3, at en oplysning er fortrolig, når den ved lov eller anden gyldig bestemmelse er betegnet som sådan, eller når det i øvrigt er nødvendigt at hemmeligholde den for at varetage væsentlige hensyn til offentlige eller private interesser.

Tavshedspligten omfatter som udgangspunkt ikke oplysninger, som er almindeligt kendte eller som er offentligt tilgængelige, f.eks. som følge af medieomtale.

Anklagemyndigheden har for landsretten gjort gældende, at de udsagn, der fremgår af den rejste tiltale i forhold 1-3, alle må anses for fortrolige oplysninger omfattet af forvaltningslovens § 27, stk. 1, nr. 1, og at dette også gælder i de tilfælde, hvor oplysningerne tidligere har været offentligt tilgængelige. Anklagemyndigheden har i den forbindelse henvist til hensyn bag lovgivningen om databeskyttelse, jf. herved databeskyttelseslovens § 8 og databeskyttelsesforordningens artikel 9, og reglerne om aktindsigt i straffesager, navnlig retsplejelovens § 41 b, stk. 2, nr. 2, hvorefter retten til aktindsigt ikke omfatter straffesager, der er endeligt afsluttet for mere end 1 år siden, medmindre aktindsigt søges til brug for videnskabelig forskning eller af redaktører og redaktionelle medarbejdere ved et massemedium til brug for journalistisk eller redaktionelt arbejde.

Landsretten har forstået anklagemyndighedens synspunkt således, at det er anklagemyndighedens opfattelse, at fortroligheden i forhold til den strafferetlige vurdering efter straffelovens § 152, stk. 1, kan genindtræde, når der er forløbet nogen tid efter en straffesags endelige afslutning.

Efter bevisførelsen lægger landsretten ligesom byretten til grund, at de udsagn, der fremgår af tiltalen i forhold 1 og 3 samt forhold 2, pkt. 1, 3, 4, 6 og 7, alle tidligere er blevet omtalt i medierne og således har været offentligt tilgængelige forud for udgivelsen af værket ”Titel 1”.

Allerede fordi der er tale om en gentagelse af oplysninger, der i forvejen berettiget var offentligt tilgængelige, finder landsretten ikke grundlag for at fastslå, at tiltalte har videregivet fortrolige oplysninger i strid med straffelovens § 152, stk. 1. Uanset at der i henseende til adgangen til aktindsigt i straffesager gælder en række begrænsninger, herunder efter bestemmelsen i retsplejelovens § 41 b, stk. 2, nr. 2, finder landsretten ikke hjemmelsmæssigt grundlag for at lade dette hensyn indgå ved den strafferetlige vurdering, der skal foretages efter straffelovens § 152, stk. 1.

Landsretten tiltræder på denne baggrund, at tiltalte er frifundet for den principale tiltale i forhold 1 og 3 samt forhold 2, pkt. 1, 3, 4, 6 og 7.

For så vidt angår forhold 2, pkt. 2, finder landsretten, at anklagemyndigheden ikke har ført bevis for, at der ikke er tale om en oplysning, der i forvejen var offentligt tilgængelig, ligesom der i øvrigt ikke er grundlag for at anse det for bevist, at der var tale om en oplysning, som tiltalte havde fået kendskab til i kraft af sin stilling i Københavns Politi. Landsretten bemærker desuden, at det må anses for yderst tvivlsomt, om en videregivelse af et spontant udsagn som anført efter sit indhold må anses for omfattet af forvaltningslovens § 27, stk. 1, nr. 1.

Landsretten tiltræder på denne baggrund, at tiltalte er frifundet i forhold 2, pkt. 2.

For så vidt angår forhold 2, pkt. 5, finder landsretten, at oplysningen om, at vævsrester fra den forurettede var på projektilet, er omfattet af forvaltningslovens § 27, stk. 1, nr. 1, lige-

som landsretten tiltræder, at det må lægges til grund, at oplysningen om forurettedes væv på projektilet ikke havde været offentligt tilgængelig før udgivelsen af bogen.

Når udsagnet i forhold 2, pkt. 5, imidlertid sammenholdes med de øvrige offentligt tilgængelige oplysninger om omstændighederne ved drabsforsøget, herunder udsagnet i forhold 2, pkt. 4, finder landsretten, at dette udsagn indholdsmæssigt ikke er vidererækkende, og at der derfor ikke er grundlag for at fastslå, at Tiltalte ved udsagnet i forhold 2, pkt. 5, har videregivet fortrolige oplysninger, der kan danne grundlag for en dom-fældelse efter straffelovens § 152, stk. 1.

Landsretten frifinder på denne baggrund tiltalte i forhold 2, pkt. 5.

Det følger af det ovenfor anførte, at landsretten i det hele frifinder Tiltalte for overtrædelse af straffelovens § 152, stk. 1.

Anklagemyndigheden har subsidiært påstået forhold 1-3 henført under straffelovens § 264 d, stk. 1, hvorefter det er strafbart uberettiget at videregive meddelelser eller billeder vedrørende en andens private forhold eller i øvrigt billeder af den pågældende under omstændigheder, der åbenbart kan forlanges unddraget en bredere offentlighed.

Navnlige henset til karakteren og indholdet af meddelelserne i de omhandlede udsagn, der fremgår af bogen, og som i meget vidt omfang i forvejen var offentligt tilgængelige, sammenholdt med at meddelelserne fremtrådte i anonymiseret form, er der ikke grundlag for at fastslå, at Tiltalte i forbindelse med bogudgivelsen uberettiget har videregivet meddelelser vedrørende andres private forhold under omstændigheder, der kan anses for strafbare efter straffelovens § 264 d, stk. 1.

Tiltalte frifindes derfor også for den subsidiære tiltale i forhold 1-3.

Forhold 4

Tiltalte har ikke bestridt, at han har foretaget de opslag i POLSAS, der er rejst tiltale for.

Tiltalte har under hovedforhandlingen i landsretten forklaret bl.a., at han foretog opslagene i POLSAS vedrørende sagen om ”Person 3”, idet han i en artikel i ”Dansk Kriminalre-portage” (2017) studsede over en ny oplysning.

Tiltalte har herudover forklaret, at han tidligere har foretaget opslag i afsluttede sager som led i faktatjek i forbindelse med besvarelse af f.eks. folketingsspørgsmål, pressehenvendelser, oplysninger til andre politikredse eller til politimyndigheder i udlandet mv.

Der er ud over tiltaltes forklaring ikke ført nærmere bevis for baggrunden for de foretagne søgninger og hvilke oplysninger, tiltalte har indhentet eller søgt at indhente ved opslagene.

Uanset om opslagene har været berettigede, finder landsretten, at anklagemyndigheden ikke har ført bevis for, at søgningerne er foretaget under sådanne omstændigheder, at der kan anses at foreligge misbrug omfattet af bestemmelsen i straffelovens § 155, 1. pkt.

Landsretten frifinder derfor tiltalte i forhold 4.

Th i k e n d e s f o r r e t :

Tiltalte frifindes.

Statskassen skal betale sagens omkostninger for begge retter.

